

فلسفه نهضت حسینی

و قلم:

۱- سید ابوالاعلیٰ مودودی

۲- سید قطب

۳- ابوالکلام آزاد

۴- اقبال لاهوری

ترجمه و توضیحات:

سیدهادی خسروشاهی

عنوان و نام پدیدآور: فلسفه نهضت حسینی / به قلم سید ابوالاعلی مودودی...

[و دیگران]؛ ترجمه و توضیحات سید هادی خسروشاهی.

مشخصات نشر: قم: کلبه شروق، ۱۳۹۱.

مشخصات ظاهری: ۱۶۰ ص: مصور.

شابک: ۳۲۰۰۰ ریال ۱-۴۳-۷۲۵۵-۹۶۴-۹۷۸:

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: مولفان سید ابوالاعلی مودودی، سید قطب و ابوالکلام آزاد،

اقبال لاهوری، سید هادی خسروشاهی.

موضوع: حسین بن علی (ع) امام سوم، ۴-۶۱ ق.

موضوع: حسین بن علی (ع) امام سوم، ۴-۶۱ ق. -- سوگواری‌ها - فلسفه

موضوع: واقعه کربلا، ۶۱ ق. -- فلسفه

رده بندی کنگره: ۱۳۹۱ ف ۸۶ / ۵ BP ۴۱

رده بندی یوبی: ۲۹۷/۹۵۳۳

شماره کتابشناسی ملی: ۳۰۰۹۲۲۱

فلسفه نهضت حسینی

نویسندگان: سید ابوالاعلی مودودی، سید قطب، ابوالکلام آزاد،

اقبال لاهوری، سید هادی خسروشاهی

ناشر: کلبه شروق

سال انتشار و نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۱

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

چاپخانه: طه

قیمت: ۳۲۰۰ تومان

شابک: ۱-۴۳-۷۲۵۵-۹۶۴-۹۷۸

مرکز بخش: قم، ابتدای خیابان صفائی، پلاک ۶۵۶، فروشگاه کتاب کلبه شروق

تلفن: ۰۲۵۱-۷۷۳۶۴۲۴

فهرست مطالب

۹	نهضت حسینی و اهل سنت
۹	مقدمه
۱۲	اهل سنت و اهل بیت علیهم السلام
۱۳	اهل سنت و امام حسین علیه السلام
۱۷	۱. چرا امام حسین علیه السلام شهید شد؟
۱۷	سید ابوالاعلی مودودی
۱۹	نگاهی به: زندگی دینی، سیاسی و اجتماعی مودودی
۲۰	نسب و دودمان
۲۱	در عرصه مطبوعات و سیاست
۲۳	آثار قلمی مودودی
۲۸	تأثیرات مودودی
۲۹	درباره این رساله
۳۶	چرا امام حسین شهید شد؟
۳۶	۱ - هدف شهادت
۳۸	تغییر در هدف و اصول قانون اساسی
۴۰	نقطه انحراف
۴۱	آغاز سلطنت بشری
۴۲	توقف امر به معروف و نهی از منکر
۴۳	اصول و شالوده‌های قانون اساسی اسلامی

۴۳	۱- انتخاب آزاد.....
۴۵	۲- نظام شورایی.....
۴۶	۳- آزادی بیان و اظهارنظر.....
۴۸	۴- مسئولیت در برابر خدا و مردم.....
۴۹	۵- بیت المال... امانت است.....
۵۱	۶- نظام و حکومت قانون.....
۵۲	۷- برابری کامل در حقوق و رتبه‌ها.....
۵۳	امام حسین و نقش ایمانی وی.....
۵۵	شهادت حسین (رض) پیروزی یا شکست؟.....
۵۷	شهید سبط.....
۷۱	۲- تاریخ حادثه کربلا.....
۷۱	مولانا ابوالکلام آزاد.....
۷۶	آراء مشاهیر درباره مقام مولانا.....
۸۳	اشاره‌ای به تاریخ.....
۸۳	حادثه کربلا.....
۸۴	علت اختلاف بین امام حسین (علیه السلام) و یزید.....
۸۶	نامه ابن زیاد.....
۸۸	حرکت مقدماتی لشکر.....
۹۳	چه کسی امام را به شهادت می‌رساند؟.....
۹۳	وظیفه اصحاب حسین (علیه السلام).....
۹۵	نقش حسین (علیه السلام).....
۹۷	۳- سر حادثه کربلا.....
۹۷	رمز قرآن، از حسین آموختیم.....
۹۷	محمد اقبال لاهوری.....
۱۰۳	سر حادثه کربلا.....

۱۰۶.....	جام عشق.....
۱۰۸.....	مسلك شير.....
۱۱۱.....	سرمایه ايمان على.....
۱۱۳.....	سيدة نساء العالمين.....
۱۱۶.....	فقر عريان.....

۱۱۹.....	۴. سياست حسيني.....
۱۱۹.....	چرا امام حسين عليه السلام قيام کرد؟.....
۱۲۲.....	سکوت حمود.....
۱۲۴.....	مسئله دوست.....
۱۲۷.....	قيام مظهر حق.....
۱۲۸.....	«فرمانروای جانرا».....
۱۳۱.....	زندگی چیست؟.....
۱۳۷.....	دفاع از عقیده.....
۱۳۹.....	سازش با دشمنان اسلام.....
۱۴۰.....	راه و هدف.....
۱۴۲.....	فدای راه او.....
۱۴۳.....	حسين عليه السلام چرا قيام کرد؟.....
۱۴۴.....	طرز تفکر ما.....
۱۴۵.....	وظیفه امروزی.....
۱۴۵.....	ما و اقدامات ما.....

۱۵۱.....	۵. فهرس.....
۱۵۳.....	فهرست اعلام.....
۱۵۷.....	فهرست اماکن.....
۱۵۹.....	فهرست کتب.....

نهضت حسینی و اهل سنت

مقدمه

بنی‌تردد نهضت مقدس و پرافتخار حسینی زادگاه جاودانه حرکت‌های جهادی و منبع لایزال معارف الهی و معنوی و چشمه‌سار آثار و برکات دینی و اخروی تشنگان و پویندگان راه اهل بیت ایمان است که پیوسته در همه زمان‌ها و زمینه‌ها، از آن بهره‌مند می‌شوند.

نهضت خونین حضرت امام حسین (علیه‌السلام) گرچه به ظاهر در روز دهم محرم سال ۶۱ هجری سرکوب گردید و خاندان آن حضرت به اسارت رفت و حکام ظلم و تباهی، به ظاهر جبر پیروزی! برپا نمودند، اما از فردای روز عاشورا، صدای حق‌طلبی و شوراییان در هر کوی و برزن پیچید و پرچم پیروزی خون بر شمشیر را برافراشت و کاخ بیدادگری را لرزاند. راز این حقیقت را باید در ماهیت این نهضت جست‌وجو کرد و آن؛ چیزی جز: اصلاح امور و احیای فضائل انسانی و کرامت بشری و فداکاری در راه حق و حقیقت نبود. چنان‌که سالار شهیدان هنگام خروج از مدینه، هدف از این حرکت را چنین بیان نمود: «...من نه از روی خودخواهی و سرکشی و هوسرانی از مدینه خارج می‌شوم و نه برای ایجاد فساد و ستمگری، بلکه هدف من از

این اقدام، اصلاح مفاسد امت جدم و منظورم امر به معروف و نهی از منکر است و می‌خواهم روش جدم پیامبر و پدرم علی بن ابی طالب را در پیش گیرم...»*

اصلاح جامعه از کجروی‌ها و انحرافات، خواسته باطنی هر انسان آزاده‌ای است و به همین دلیل است که از آن هنگام و تا به امروز، نهضت حسینی همواره مورد توجه عاشقان حق و حقیقت بوده و هست و هر روزه رازی از آن، برای پویندگان راه کمال و سعادت گشوده می‌شود و چون چشمه‌سار معرفت الهی همواره می‌جوشد و تشنگان تضایل انسانی را سیراب می‌سازد.

|| برکات و پیامدهای تراک، پس از قیام امام حسین علیه السلام جهانیان شاهد آن هستند، می‌توان در چند نکته خلاصه نمود:

۱. آگاهی بخشی به مسلمانان و معرفی گروه باطل و احیای اسلام راستین... این نهضت؛ با کنار زدن پوشش و پرده دینی که امویان بر روی حکومت ضد بشری خود کشیده بودند، مایه حکومت اموی را افشاء و چهره واقعی و ماهیت حقیقی حاکمیتی را که نام اسلام بر مردم حکمرانی می‌کرد، برای افکار عمومی روشن ساخت و ارزش‌های اسلامی و انسانی را که نیاز اساسی هر جامعه‌ای می‌باشد و توسط امویان به دست فراموشی سپرده می‌شد، زنده کرد...

نهضت حسینی به جهانیان فهماند که شهادت در راه خدا ارزشی است که به انسان زندگی جاودانه می‌بخشد. چنان‌که خداوند

می فرماید: «وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ»^(۱). هم چنین یک نظام اجتماعی اگر بخواهد پایدار بماند، باید به یک مرجع شایسته و تکیه گاه الهی متکی باشد و آن را باید معرفی کرد و آن نیست جز مکتب اهل بیت پیامبر ﷺ چنان که پیامبر گرامی اسلام ﷺ فرمود: «إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ كِتَابَ اللَّهِ وَ عِترَتِي اهل بیتم...»*

۲. شکل گیری و ایجاد زمینه های یک سلسله از قیام های اسلامی پس از نهضت امام حسین ﷺ... یعنی پس از نهضت مقدس عاشورا، حرکت ها و قیام های متعددی در پی گیری آن واقعه، بر ضد حاکمان ستمگر صورت گرفت که در تاریخ ماندگار است: قیام مدینه، قیام ثوابین، قیام مختار ثقفی، قیام زید بن علی، قیام حسین بن علی علیهما السلام (شهید فخر).

نهضت عاشورانه تنها برای ما مسلمانان، بلکه برای غیر مسلمانان نیز سرمشق و الگو قرار گرفته است چنان که مهاتما گاندی (رهبر مبارزات استقلال طلبانه مردم هند) می گوید: «من شرح زندگی امام حسین، آن شهید بزرگوار اسلام را به دقت خوانده ام و توجه کافی به حوادث کربلا نموده ام و بر من روشن شده است که اگر هندوستان بخواهد یک کشور پیروز گردد، بایستی از راه و روش امام حسین درس

۱. آل عمران، آیه ۲۶۹.

* قندوزی، سلیمان بن ابراهیم، ينبیع الموده لذوی القربى، تحقیق سید علی جمال اشرف

الحسینی، انتشارات اسوه، ۱۴۱۶ هـ، ج ۱، ص ۲۰۶.

بگیرد»^(۱) و در امتداد همین حرکت در جهان معاصر هم ما شاهد بیداری اسلامی برای احیای ارزش‌های انسانی و اخلاقی، در کشورهای اسلامی و غیر اسلامی از طرف مردمی هستیم که در برابر ستمگران و حاکمان زر و زور و تزویر ایستادگی می‌کنند. همچنان‌که میثلمانان مظلوم عراق، بحرین، فلسطین، افغانستان، میانمار و... علیرغم همه فشارها، تسلیم زورگویی ستمگران نمی‌شوند و دست از اعتقادات و مبارزات خود برنمی‌دارند، و بی‌تردید منشأ و مرجع همه این‌ها، بی‌روی از نهضت مقدس سالار شهیدان و سرور آزادگان جهان امام حسین (علیه السلام) است.

اهل سنت و اهل بیت (علیهم السلام)

گرچه نمی‌توان حتی گوشه‌ای از فضایل و مناقب اهل بیت (علیهم السلام) به خصوص حسنین (علیهم السلام) در کتاب‌های اهل سنت را در این مقدمه نقل و بیان کرد، اما به عنوان نمونه به چند مورد از آنها که از علمای مشهور اهل سنت نقل شده، می‌توان اشاره کرد:

اولاً: در میان اهل سنت حسنین (علیهم السلام) از محبوبیت خاصی برخوردار هستند چرا که خود آنها در کتاب‌هایشان آورده‌اند: از هنگامی که قندهاقه آن دو نوزاد را در دامن پیامبر نهادند و آن حضرت لب بر لب آنها نهاد و دست و صورت آنان را بوسید، تا لحظه رختش که بر روی سینه آن حضرت قرار گرفته بودند، در آغوش ایشان بودند و رفتار پیامبر حاکی از علاقه شدید آن حضرت به آن دو برادر بود... حتی

انتخاب اسم حسن و حسین (هم نام فرزندان هارون و موسی) یعنی شبر و شبیر توسط پیامبر انجام گرفت و به گفته ابن کثیر در «اسد الغابة» حسن و حسین اسم های بهشتی می باشد که در میان مردم دوران جاهلیت چنین اسم هایی مرسوم نبود. (۱)

ثانیا: خلفای راشدین و سایر یاران پیامبر، که خود شاهد توجهات خاص آن حضرت به آن دو نوزاد بودند، در تمام عمر، نسبت به آن دو بزرگوار ابراز محبت نموده و به آنها احترام می گذاشتند. چنان که ابن کثیر می نویسد: «ابوبکر، احترام و تعظیم آن دو را به جا می آورد و هم چنین عمر و عثمان...». (۲)

البته روایات دیگری هم از بزرگان اهل سنت درباره فضایل حسین (علیه السلام) و لزوم احترام آنها وارد شده است که تنها به نمونه هایی از منابع آنها در پاورقی اشاره می نمایم. (۳)

اهل سنت و امام حسین (علیه السلام)

در مورد فضایل و مناقبی که برادران اهل سنت درباره شخص امام حسین (علیه السلام) نقل کرده اند، فقط به چند نمونه فهرست وار اشاره می کنیم: طبری در تاریخ خود آورده است: «حسین (علیه السلام) مولود خاندان نبوت و در آغوش پیامبر و علی و خاندان حضرت زهرا رشد و تربیت یافته

۱. اسد الغابة، ج ۱، ص ۴۹۶.

۲. البداية و النهاية، ج ۸، ص ۳۶ و ۱۴۳.

۳. سنن ترمذی ج ۵، ص ۶۱۴؛ اسد الغابة ابن کثیر، ج ۱، ص ۴۸۹ و...؛ انس بن مالک، صحیح

بخاری، ج ۵، ص ۲۳؛ سنن ترمذی، ج ۵، ص ۶۱۷ و....

و همه ارزش‌ها و اخلاق متعالی انسانی را از آنان فراگرفت و درواقع می‌توان در شخصیت حسین علیه السلام عزت نفس، ستم ناپذیری، صلابت در راه حق، حماسه آفرینی و حق پرستی، مروت و جوانمردی، شجاعت و وفای به عهد، صبر و شکیبایی، سخاوت و بخشندگی، تواضع و فروتنی، عبادت و بزرگی و... را یک جا یافت. «او سپس با اشاره به مصادیق ابعاد رفتاری و اخلاقی آن حضرت می‌نویسد: «حسین، یگانه قهرمانی است که در مبارزه با ستم و مقاومت در برابر ظلم و کشتن شمردن مرگ در راه حق و عزت و شرافت انسانی، گوی سبقت را از همه افراد دیگر ربوده است».^(۱)

در مقتل خوارزمی^(۲) درباره مروت و جوانمردی امام حسین علیه السلام آمده است که آن حضرت، هنگام ره درویی با سپاه حو جوانمردانه دستور می‌دهد که به آنها آب بدنند و این سنت جوانمردانه را از پدرش آموخته بود که حتی به سپاه دشمن نیز ترحم می‌کرد.^(۳)

امام حسین علیه السلام در عین حال که جرأت و شجاعت و شهامت را از جد و پدر بزرگوارش به ارث برده بود، به عهد و پیمانش و حتی به صلح برادرش با معاویه وفادار بود، چنان‌که بلاذری در «انساب الاشراف» می‌نویسد: «چون حسن بن علی علیه السلام رحلت نمود شیعیان کوفه طی نامه‌ای ضمن تسلیت به امام حسین علیه السلام، او را دعوت به قیام

۱. محمد بن جریر طبری، تاریخ الامم والملوک (تاریخ طبری)، ج ۶، ص ۲۷۳.

۲. مقتل خوارزمی، ج ۱، ص ۱۴۹.

۳. اشاره به آب دادن امیر مؤمنان به سپاه معاویه هنگام تسلط لشکریان آن حضرت بر آب در

جنگ صفین دارد که وقتی در دست لشکریان معاویه بود، آن را به روی سپاه امام بستند.

ولی وقتی به دست سربازان امام علی افتاد، علی به آنها آب داد.

نمودند...^(۱) ولی آن حضرت در پاسخ نوشتند تا معاویه زنده است حرکتی نباید کرد...!».

هم چنین ابن عبد ربّه در عقد الفرید^(۲)، سلیمان بن احمد در المعجم الکبیر^(۳)، محمد بن جریر طبری در تاریخ خود^(۴)، دربارهٔ صلابت در راه حق و حق پرستی امام حسین (علیه السلام) می نویسند:

«حق خواهی و حق پرستی حسین (علیه السلام) یکی از علل قیام او بود و درواقع عزت نفس او نیز در وجود و ذات او، ریشه داشت. حسین (علیه السلام) با سخنان حقیقت جویانه پا به عرصهٔ قیام و مبارزه گذاشت و فرمود «ایا نم بیند به حق عمل نمی شود و از باطل دوری نمی گردد؟ در این صورت شایسته است که مؤمن لقای پروردگارش را خواهان شود. من مرگ را جز سعادت نمی دانم و زندگی با ستمکاران را جز ملامت نمی بینم».

علاوه بر دیدگاه مثبت خلفای سگانه و نوشته های علما و شخصیت های بزرگ و پیشین اهل سنت که در کتاب های خود در فضیلت و شخصیت امام حسین (علیه السلام) در همهٔ زمینه ها بیان داشته اند، در عصر ما نیز شخصیت های بسیاری از برادران اهل سنت آثار و تألیفات ارزشمندی از خود به یادگار گذاشته اند و ما از میان آن ها، فقط چهارتن را انتخاب کرده ایم که شخصیت های معروف دینی، اجتماعی، سیاسی و تأثیرگذار در جامعه جهانی، به شمار می روند و

۱. بلاذری، انساب الأشراف، ج ۳، ص ۳۶۶.

۲. ابن عبد ربّه، عقد الفرید طبرانی، ج ۵، ص ۱۲۲.

۳. سلیمان بن احمد، المعجم الکبیر، ج ۳، ص ۱۱۵.

۴. محمد بن جریر طبری، تاریخ الامم والملوک (تاریخ طبری)، ج ۵، ص ۴۰۴.

هر کدام از آنها موفقیت و پیروزی خود را در عرصه های دینی و اجتماعی و سیاسی، حتی زندگی شخصی در پیروی از راه و روش امام حسین (علیه السلام) می دانند.

برای روشن شدن اهمیت موضوع، نخست شرح حال مختصری از آن چهار شخصیت برجسته - در اول هر بخش مربوط به دیدگاه آنها - تقدیم خوانندگان نموده و سپس ترجمه مقالات و دیدگاه آنان را نقل می کنیم.

این چهار شخصیت برجسته و معاصر عبارتند از:

- ۱- سید ابوالاعلی مودودی ۲- شهید سید قطب ۳- ابوالکلام آزاد ۴- محمد اقبال لاہوری.

... در بخش آخر کتاب، به تناسب موضوع مقاله ای را می آوریم که تقریباً پنجاه و هشت سال پیش - ۱۳۷۶ هـ و - توسط اینجانب نوشته شده و در مقدمه ترجمه کتاب «السیاسة الحسینیة» آية الله کاشف الغطاء - سیاست حسینی - چاپ تبریز، آمده است.

قم: محرم ۱۴۳۴ هـ ق

سید هادی خسروشاهی